

Notitie indexatie middelen Nationaal Programma Groningen

Achtergrond

Het economisch herstel na de coronarecessie en de oorlog in Oekraïne heeft in 2022 tot een uitzonderlijke hoge inflatie geleid, van gemiddeld 10%. De gemiddelde inflatiestijging in 2023 is momenteel 5,6%¹.

In de Voorjaarsnota 2023 is bekend gemaakt dat de middelen ten behoeve van Nationaal Programma Groningen, voor het eerst sinds de start van het programma, geïndexeerd gaan worden. De indexatie betreft een loon- en prijsbijstelling van de huidige middelen op de Rijksbegroting en wordt vanuit de zogenoemde referentiesystematiek berekend. Jaarlijks besluit het kabinet over het al dan niet toekennen van de uitkomst van deze indexatiesystematiek voor alle departementale begrotingen. Wanneer daartoe besloten wordt, komt er dus ook een indexatie van de middelen voor Nationaal Programma Groningen beschikbaar.

Stijging kosten

Vooraf hogere bouwkosten, maar ook hogere personeelskosten zijn de afgelopen tijd regelmatig onderwerp van gesprek geweest in het bestuur van Nationaal Programma Groningen. In het algemeen bestuur op 31 oktober 2022 is het bestuur akkoord gegaan met een voorstel om voor kostenstijging door hogere bouwkosten een vergelijkbare procedure af te spreken als de procedure 'omgaan met wijzigingen'. De gemeenten en provincie konden hierin zelf de afweging maken of ze budget vanuit hun trekkingsrecht hiervoor beschikbaar te stellen. Nu is er voor het eerst sprake van een indexering van de middelen van Nationaal Programma Groningen, waardoor het eenvoudiger wordt om de kostenstijgingen op te vangen. Ook is in genoemde overleg door de Rijksvertegenwoordiger aangegeven dat een eventuele indexering niet met terugwerkende kracht zou werken, maar dat het gaat over de resterende Nationaal Programma Groningen middelen op de Rijksbegroting.

Indexatie middelen

Over de periode van 2023 tot en met 2028 is cumulatief een bedrag van €18.656.000 toegevoegd aan de EZK-begroting voor Nationaal Programma Groningen. Deze indexatie heeft geresulteerd in een stijging van het budgetplafond van Nationaal Programma Groningen van €1,15 miljard naar circa €1,17 miljard.

Met het beschikbaar komen van de extra middelen voor Nationaal Programma Groningen is ook de vraag aan de orde op welke wijze deze middelen aan de verschillende onderdelen van het programma worden toegekend. De eisen die hieraan gesteld worden:

- Dat de middelen op objectieve gronden verdeeld kunnen worden.
- Dat de methodiek meerdere jaren (wanneer er indexatie plaatsvindt) te gebruiken is.
- Dat er beperkte administratieve handelingen aan verbonden zijn.

Voorstel: verdeling op basis van nog niet toegekende middelen

Op basis hiervan stelt het programmabureau in samenspraak met het ministerie van EZK voor om de middelen te verdelen op basis van de nog toe te kennen middelen. Het peilmoment dat daarbij gehanteerd wordt is 1 januari van enig jaar, namelijk hoeveel middelen er per programma zijn toegekend door het bestuur van Nationaal Programma Groningen op dat moment en wat het

¹ <https://opendata.cbs.nl/statline#/CBS/nl/>

nationaal programma groningen

resterende trekkingsrecht is. Vervolgens wordt het indexatiebedrag verdeeld op basis van de nog resterende middelen en de nog niet toegedeelde middelen. Deze manier is als de meest objectieve en als best uitvoerbare optie naar voren gekomen, dat bovendien ook in de toekomst gehanteerd kan worden. Het sluit aan bij de systematiek dat de extra middelen gebaseerd zijn op de middelen die nog niet besteed zijn. Daarnaast is het een uitvoerbare manier: het is duidelijk wanneer het bestuur een besluit heeft genomen en is het bijvoorbeeld niet afhankelijk van wanneer een project meegenomen wordt in een SPUK.

De verdeling op basis van de nog toe te kennen middelen ziet er als volgt uit:

Programma	Trekkingsrecht	Toegekend tot 1-1-2023	Resterend deel trekkingsrecht	% deel van resterend totaal	Verdeling indexatie obv resterend deel trekkingsrecht	Nieuw trekkingsrecht
Provincie Groningen	€ 193.835.000	€ 155.797.061	€ 38.037.939	7,12%	€ 1.328.411	€ 195.163.411
Gemeente Eemsdelta	€ 128.439.000	€ 91.949.118	€ 36.489.882	6,83%	€ 1.274.348	€ 129.713.348
Gemeente Het Hogeland	€ 57.084.000	€ 35.289.554	€ 21.794.446	4,08%	€ 761.134	€ 57.845.134
Gemeente Groningen	€ 62.348.000	€ 31.838.932	€ 30.509.068	5,71%	€ 1.065.478	€ 63.413.478
Gemeente Midden-Groningen	€ 78.969.000	€ 48.366.717	€ 30.602.283	5,73%	€ 1.068.733	€ 80.037.733
Gemeente Oldambt	€ 33.255.000	€ 7.340.827	€ 25.914.173	4,85%	€ 905.009	€ 34.160.009
Programmabureau	€ 44.500.000	€ 21.345.000	€ 23.155.000	4,33%	€ 808.649	€ 45.308.649
Toukomst	€ 98.000.000	€ 58.053.800	€ 39.946.200	7,48%	€ 1.395.054	€ 99.395.054
Resterende middelen						
Nog toe te kennen	€ 287.750.000	€ -	€ 287.750.000	53,87%	€ 10.049.184	€ 297.799.184
Totaal	€ 984.180.000	€ 449.981.009	€ 534.198.991	100%	€ 18.656.000	€ 1.002.836.000

Alternatieven die zijn overwogen zijn de verdeling op basis van de daadwerkelijke impact van de inflatie projecten of de nog uit te geven middelen per project of de huidige verdeelsleutel. Hier gaat niet de voorkeur naar uit vanwege de complexe uitvoerbaarheid (zoals het berekenen van de daadwerkelijke inflatie per project). Het is geen duurzame optie omdat bv de verdeelsystematiek mogelijk kan wijzingen. Daarnaast wordt bij deze optie rekening gehouden met het volledige trekkingsrechtbedrag en dat sluit niet aan bij de grondslag van de indexatiesystematiek vanuit het Rijk, namelijk dat het over het resterende budget gaat.

Beslispunt 1: Methodiek van toekenning indexering vaststellen.

Beslispunt 2: Trekkingsrechten verhogen zoals aangegeven in tabel.